UPRAVLJANJE ZUNANJIH MEJA

V tem poglavju kratkega vodnika je pojasnjena politika EU na področju upravljanja meja. To politiko je bilo treba prilagoditi velikim spremembam, kot so bili doslej najbolj množični prihodi beguncev in migrantov brez urejenega statusa, zlasti od leta 2015, ko se je pokazala vrsta pomanjkljivosti politike EU na področju zunanjih meja in migracij. Zaradi izzivov v zvezi s povečanjem mešanih migracijskih tokov v Unijo ter večjih varnostnih pomislekov se je začelo novo obdobje dejavnosti na področju varovanja zunanjih meja Unije.

PRAVNA PODLAGA

— Člen 3(2) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) se nanaša na povezavo med ustreznimi ukrepi v zvezi z nadzorom zunanjih meja in prostim gibanjem oseb;

— člena 67 in 77 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) se nanašata na območje svobode, varnosti in pravice ter na upravljanje zunanjih meja.

CILJI

Enotno območje brez kontrol na notranjih mejah – schengensko območje – zahteva tudi skupno politiko upravljanja zunanjih meja. Člen 3(2) PEU poziva k ustreznim ukrepom glede kontrole na zunanjih mejah. Unija si zato prizadeva za sprejetje skupnih standardov za nadzor na svojih zunanjih mejah in za postopno vzpostavitev celovitega sistema za upravljanje teh meja.

DOSEŽKI

Prvi korak k skupni politiki upravljanja zunanjih meja je bil storjen 14. junija 1985, ko je pet od takrat desetih držav članic Evropske gospodarske skupnosti blizu luksemburškega obmejnega mesta Schengen podpisalo mednarodni sporazum, t. i. schengenski sporazum, ki je bil pet let zatem dopolnjen s konvencijo o njegovem izvajanju. Schengensko območje, območje brez meja, ki je nastalo na podlagi schengenskega pravnega reda (kot skupaj imenujemo sporazume in predpise, ki urejajo to področje), aktualno vključuje 29 evropskih držav[1].

A. Schengenski pravni red za zunanje meje

Današnji schengenski pravni red za zunanje meje temelji na prvotnem pravnem redu, vključenem v pravni red Evropske unije z Amsterdamsko pogodbo (1.1.3.). Določbe zajemajo široko paleto ukrepov, ki jih je mogoče razdeliti na naslednje teme:

1. Zakonik o schengenskih mejah

Zakonik o schengenskih mejah je osrednji steber upravljanja zunanjih meja. Določa pravila glede prečkanja zunanjih meja in pogoje, ki urejajo začasno ponovno uvedbo

[1]Mednje ne spadata državi članici EU Ciper in Irska, vključene pa so štiri države, ki niso članice Unije, in sicer Islandija, Švica, Norveška in Lihtenštajn. Danska je izkoristila možnost izvzetja iz naslova V PDEU (protokol 22), vendar sodeluje na medvladni ravni.

kontrol na notranjih mejah. Države članice so dolžne v ustreznih podatkovnih zbirkah sistematično preverjati podatke o vseh osebah, tudi tistih, ki imajo v skladu z zakonodajo Unije pri prehodu zunanjih meja pravico do prostega gibanja, torej državljani Unije in njihovi družinski člani, ki to niso. Med temi podatkovnimi zbirkami sta tudi schengenski informacijski sistem (SIS) in Interpolova podatkovna zbirka o ukradenih in izgubljenih potovalnih dokumentih. Te obveznosti veljajo za vse zunanje meje, torej zračne, morske in kopenske, tako za vstop kot za izstop.

Najnovejša reforma zakonika o schengenskih mejah, tj. Uredba (EU) 2024/1717 je začela veljati 10. julija 2024. Ta reforma uvaja ukrepe za reševanje izzivov, kot so instrumentalizacija migracij in izredne razmere v javnem zdravju. V primeru izrednih zdravstvenih razmer omogoča uvedbo usklajenih začasnih omejitev potovanj na zunanjih mejah EU na podlagi sklepa Sveta. V primerih instrumentalizacije migracij lahko države članice omejijo število mejnih prehodov ali skrajšajo njihov delovni čas. Revizija pojasnjuje tudi obstoječi okvir za ponovno uvedbo in podaljšanje nadzora na notranjih mejah v primeru resnih groženj. Poleg tega je namen reforme okrepiti usklajevanje in izmenjavo informacij med državami članicami ter zagotoviti odpornejši in odzivnejši okvir za upravljanje schengenskega območja.

Schengenski ocenjevalni mehanizem (Uredba Sveta (EU) št. 1053/2013) je začel veljati novembra 2014, z njim pa je bil vzpostavljen petletni večletni ocenjevalni program za obdobje do 31. decembra 2019. Namen tega mehanizma je bil preučiti vse dele schengenskega pravnega reda, vključno s pregledom in oceno načina, na katerega države članice izvajajo nadzor na zunanjih mejah ter vse ustrezne zakone in operacije. Mehanizem namenja posebno pozornost spoštovanju temeljnih pravic. Ocene lahko zajemajo tudi povezane ukrepe v zvezi z zunanjimi mejami, vizumsko politiko, policijskim in pravosodnim sodelovanjem (v kazenskih zadevah), schengenskim informacijskim sistemom (SIS) in varstvom podatkov. Uredba Sveta (EU) št. 1053/2013 je bila razveljavljena z Uredbo Sveta (EU) 2022/922. Posodobljeni schengenski ocenjevalni mehanizem povečuje učinkovitost, spodbuja politični dialog o rezultatih ocenjevanj in izboljšuje ocenjevanje spoštovanja temeljnih pravic.

2. Schengenski informacijski sistem (SIS)

SIS je sistem za izmenjavo informacij in podatkovna zbirka, ki pomaga zagotavljati mednarodno varnost na schengenskem območju, kjer ni kontrol na notranjih mejah. Gre za najbolj razširjen in učinkovit informacijski sistem Evropske unije na področju svobode, varnosti in pravice (4.2.1.). Organi po vsej Uniji v SIS vnašajo, ali v njem preverjajo razpise ukrepov za iskane ali pogrešane osebe in predmete. Sistem vsebuje več kot 93 milijonov razpisov ukrepov, organi pa so do leta 2024 v njem opravili več kot 15 milijard poizvedb, pri čemer je bilo zabeleženih več kot 397.000 zadetkov za razpise ukrepov (pozitivni rezultati iskanja). SIS je bil nedavno okrepljen s posodobljenimi pravili, ki bodo odpravila morebitne vrzeli v sistemu in uvedla več bistvenih sprememb glede vrst vnesenih razpisov ukrepov.

SIS temelji na več pravnih instrumentih v obliki ločenih uredb:

— policijsko sodelovanje in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah;

— mejne kontrole;

— vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav;

— vnos informativnih ukrepov v schengenski informacijski sistem (SIS) za državljane tretjih držav v interesu Unije.

Te uredbe uvajajo kategorije razpisov ukrepov v sistemu, kot so razpisi ukrepov za neznane osumljence ali iskane osebe, preventivni razpisi ukrepov za otroke, ki jim grozi starševski protipravni odvzem otroka, za namene vrnitve in razpisi ukrepov v zvezi z odločbami o vrnitvi, izdanimi nezakonito prebivajočim državljanom tretjih držav.

3. Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko

Zunanje meje imajo le nekatere države članice Unije, čezmejni prometni tokovi pa nanje ne vplivajo enako. Zato Unija namenja sredstva za izravnavo nekaterih stroškov, ki jih imajo države članice z zunanjo mejo EU. Skupni znesek instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja za obdobje 2021–2027 znaša 7,92 milijarde EUR. Izboljšanje mejnih kontrol, zagotavljanje učinkovitih vizumskih storitev ter vlaganje v informacijske sisteme, infrastrukturo in operativno podporo se lahko financirajo iz instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko.

4. Sistem vstopa/izstopa (SVI)

Sistem vstopa/izstopa (SVI) je informacijski sistem, ki pospešuje in krepi mejne kontrole za državljane tretjih držav, ki potujejo v EU. Ta sistem je nadomestil ročno žigosanje potnih listov na mejnih prehodih z elektronsko registracijo v podatkovno zbirko.

Glavni cilji sistema vstopa/izstopa (SVI) so:

— krajši čakalni čas pri mejnih kontrolah in izboljšanje kakovosti teh kontrol, saj bo sistem samodejno izračunal obdobje dovoljenega bivanja posameznih potnikov;

— sistematično in zanesljivo odkrivanje oseb, ki prekoračijo obdobje dovoljenega bivanja;

— okrepitev notranje varnosti in pomoč v boju proti terorizmu, saj bodo imeli organi kazenskega pregona dostop do evidenc o potovalni zgodovini.

Dostop do sistema SVI se odobri nacionalnim organom kazenskega pregona in Europolu, ne pa tudi azilnim organom. Prenos podatkov za namene kazenskega pregona ali za namene vračanja v tretje države in države članice Unije, ki ne sodelujejo v sistemu SVI, je mogoč pod določenimi pogoji. V tem sistemu se **pri prehodu zunanjih schengenskih meja** registrirajo podatki o potnikih, kot so ime, vrsta potne listine, prstni odtisi, vizualna podoba ter datum in kraj vstopa in izstopa. Uporablja se za vse državljane držav, ki niso članice Unije, in sicer tako za tiste, ki potrebujejo vizum, kot za tiste, ki so oproščeni vizumske obveznosti. Uporabljajo ga tudi konzularni in mejni organi. Agencija EU eu-LISA je odgovorna za razvoj in upravljanje sistema. 10. april 2026 zaznamuje zaključek postopnega uvajanja SVI na celotnem schengenskem območju.

5. Mehanizem za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti

Mehanizem za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti je določen v Uredbi (EU) 2018/1806 o vizumih. Evropski parlament je 7. oktobra 2025 podprl revizijo mehanizma za zadržanje izvzetja iz vizumske obveznosti. Ta mehanizem EU omogoča, da v primeru varnostnih pomislekov začasno ponovno uvede vizumsko obveznost za državljane nekaterih držav, ki niso članice EU. Novi razlogi za zadržanje izvzetja iz

vizumske obveznosti vključujejo hibridne grožnje, sheme državljanstva za vlagatelje, ki vzbujajo pomisleke glede varnosti, neusklajenost z vizumsko politiko EU, kršitve Ustanovne listine OZN, mednarodnega prava o človekovih pravicah ali humanitarnega prava s strani države, ki ni članica EU, in nespoštovanje odločb mednarodnih sodišč.

Komisija je januarja 2026 sprejela sploh prvo vizumsko strategijo EU za bolj strateški pristop k vizumski politiki. Namen strategije je okrepiti varnostno preverjanje, olajšati dostop posameznikom, ki prispevajo h gospodarstvu in družbi EU, ter z inovacijami narediti vizumsko politiko pametnejšo.

6. Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex)

Evropska mejna in obalna straža združuje Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (Frontex) in nacionalne organe.

Evropska mejna in obalna straža je začela delovati oktobra 2016. Ta decentralizirana agencija je zadolžena, da spremlja zunanje meje EU in z državami članicami sodeluje pri prepoznavanju in obravnavanju morebitnih varnostnih groženj za te meje. Dejavnosti Evropske agencije za mejno in obalno stražo/agencije Frontex vključujejo okrepljeno podporo državam članicam na področjih upravljanja migracij, boja proti čezmejnemu kriminalu ter operacij iskanja in reševanja. Agencija Frontex pomaga tudi pri vračanju migrantov v njihove države izvora, pri čemer deluje v skladu z odločitvami, ki jih sprejmejo nacionalni organi. Svet lahko na podlagi predloga Komisije agencijo zaprosi, da posreduje in pomaga državam članicam v izrednih okoliščinah. To velja v primeru, ko:

— država članica (v določenem roku) ne ravna v skladu z zavezujočo odločitvijo upravnega odbora agencije, da odpravi pomanjkljivosti pri svojem upravljanju meja, ter

— obstaja specifičen in nesorazmeren pritisk na zunanjo mejo, ki ogroža delovanje schengenskega območja. Če država članica nasprotuje odločitvi Sveta o zagotavljanju pomoči, lahko druge države članice Unije začasno ponovno uvedejo kontrole na notranjih mejah.

Agencija je novembra 2019 dobila nov mandat ter lastna sredstva in pooblastila za varovanje zunanjih meja, vračanje in sodelovanje z državami, ki niso članice EU, pa je postalo učinkovitejše. Najpomembnejši element te okrepljene agencije bo stalna enota 10.000 mejnih policistov z izvršilnimi pooblastili, ki bodo vedno lahko podprli države članice. Ima tudi trdnejši mandat za vračanje migrantov ter tesneje sodeluje z državami, ki niso članice EU, tudi s tistimi, ki niso njene neposredne sosede. V skladu s strategijo Komisije za notranjo varnost ProtectEU iz aprila 2025 namerava Komisija predlagati zakonodajo za povečanje vloge in obsega nalog agencije Frontex v letu 2026, hkrati pa sčasoma potrojiti število osebja agencije Frontex na 30.000.

B. Razvoj dogodkov na področju upravljanja zunanjih meja Unije

Zaradi številnih smrtnih žrtev v Sredozemlju v zadnjih nekaj letih in velikega pritoka beguncev in migrantov od septembra 2015 se spremembe uvajajo hitreje.

Pred begunsko krizo leta 2015 so se le tri države EU odločile za gradnjo ograj na zunanjih mejah, da bi migrantom in beguncem preprečile vstop na svoje ozemlje, in sicer Španija (gradnja se je zaključila leta 2005, leta 2009 pa so ograjo razširili), Grčija (zaključeno leta 2012) in Bolgarija (v odziv na ograjo Grčije, zaključeno leta 2014). Od leta 2015 je vse več držav članic postopoma začelo graditi mejne zidove ali

ograje. Člen 14(2) Zakonika o schengenskih mejah določa, da se „vstop lahko zavrne le z utemeljeno odločitvijo, ki določa natančne razloge za zavrnitev". Decembra 2023 so mejne ograje obsegale 1552 km, kar pomeni 16 % zunanje kopenske meje EU. Države članice so vzpostavile ovire z državami, ki niso članice EU (zlasti z Belorusijo, Marokom in Rusijo), vključno s predpristopnimi državami kandidatkami (Republiko Severno Makedonijo, Srbijo in Turčijo). Ograje so bile zgrajene celo znotraj schengenskega območja, na primer med Avstrijo in Slovenijo, medtem ko je španske prakse v Melilli pod drobnogled vzelo Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourgu. Organizacije za človekove pravice dokumentirajo grozodejstva, storjena na območjih, kjer so postavljene ograje.

V okviru projekta Mednarodne organizacije za migracije o pogrešanih migrantih je bilo zabeleženo, da je od leta 2014 med migracijskimi potovanji v Evropo umrlo in izginilo več kot 35.000 ljudi.

1. Evropski sistem za potovalne informacije in odobritve (ETIAS)

Evropski sistem za potovalne informacije in odobritve (ETIAS) je bil vzpostavljen septembra 2018.

Namen tega centraliziranega informacijskega sistema je zbiranje informacij o državljanih tretjih držav, ki ne potrebujejo vizuma za vstop v schengensko območje, in prepoznavanje morebitnih varnostnih tveganj ali tveganj nedovoljenih migracij. Glavne tri funkcije sistema ETIAS so:

— preverjanje informacij, ki jih pred potovanjem v EU prek spleta posredujejo državljani tretjih držav, ki ne potrebujejo vizuma;

— obdelava prošenj s preverjanjem glede na informacije iz drugih sistemov (kot so SIS, Vizumski informacijski sistem (VIS), podatkovna zbirka Europola, podatkovna zbirka Interpola, sistem vstopa/izstopa (SVI) in Eurodac, evropska zbirka azilnih daktiloskopskih podatkov, ki omogoča primerjavo prstnih odtisov prosilcev za azil);

— izdajanje dovoljenj za potovanje, kadar ni zadetkov oziroma elementov, zaradi katerih bi bila potrebna dodatna analiza.

Podatkovna zbirka bo podobna obstoječim sistemom, ki so že vzpostavljeni, med drugim v ZDA (elektronski sistem za odobritev potovanja), Kanadi in Avstraliji. Prednosti sistema ETIAS so zmanjšanje zamud na mejah, večja notranja varnost, boljše preprečevanje nezakonitega priseljevanja in manjše tveganje za javno zdravje. Četudi bo sistem opravljal predhodna preverjanja, bo končno odločitev o odobritvi ali zavrnitvi vstopa, tudi v primerih, ko ima oseba veljavno dovoljenje za potovanje, sprejela nacionalna mejna policija, ki opravlja kontrolo na meji, v skladu z zakonikom o schengenskih mejah. Dovoljenja za potovanje bi morala biti izdana v nekaj minutah.

Sistem ETIAS temelji na dveh ločenih pravnih aktih ((EU) 2018/1240 in (EU) 2018/1241). Sistem razvija agencija eu-LISA in naj bi bil uveden do konca leta 2025, vendar so ministri EU za notranje zadeve 5. marca 2025 odobrili posodobljen časovni načrt za uvedbo sistemov SVI in ETIAS. Sistem ETIAS naj bi začel delovati v zadnjem četrtletju leta 2026.

2. Agencija eu-LISA

Agencija eu-LISA je bila ustanovljena leta 2011 in je odgovorna za operativno upravljanje več centraliziranih informacijskih sistemov EU na področju pravosodja in notranjih zadev: SIS, VIS, Eurodac in SVI. Razvija tudi nove obsežne informacijske sisteme, kot sta ECRIS-TCN in ETIAS. Mandat te agencije je bil ponovno pregledan novembra 2019, nadalje pa se je razvila zmožnost agencije za prispevanje k upravljanju meja, sodelovanju pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kazenskih zadev in k upravljanju migracij v Unijo.

Agencija je zavezana ohranjanju interoperabilnosti in spoštovanja predpisov o varstvu podatkov v vseh sistemih, ki jih upravlja, hkrati pa nacionalnim organom omogoča varen in učinkovit dostop do informacij na ravni EU. Poleg tega so Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Švica formalizirali sporazume, da bi z agencijo eu-LISA sodelovali kot pridružene države.

3. Interoperabilnost informacijskih sistemov Evropske unije na področju meja

EU razvija obsežne centralizirane sisteme IT (SIS, VIS, Eurodac, SVI, ETIAS in ECRIS-TCN) za zbiranje, obdelavo in izmenjavo informacij, ki so bistvene za varnostno sodelovanje, pa tudi za upravljanje zunanjih meja in migracij. Od leta 2019 so ti informacijski sistemi interoperabilni na ravni Unije, torej omogočajo izmenjavo in delitev informacij, da bi organi imeli vse potrebne informacije, kadar in kjer jih potrebujejo. Interoperabilnost pomeni zmožnost sistemov IT, da izmenjujejo podatke in znanje ter tako preprečujejo vrzeli v obveščenosti, do katerih bi lahko prišlo zaradi kompleksnosti in razdrobljenosti teh sistemov.

Veljavni uredbi ((EU) 2019/817 in (EU) 2019/818) omogočata medsebojno dopolnjevanje sistemov, lajšata pravilno identifikacijo posameznikov in prispevata k boju proti identitetnim prevaram. Ne spreminjata pravic do dostopa, ki so bile opredeljene v pravni podlagi vsakega od evropskih informacijskih sistemov, določata pa:

— evropski iskalni portal, ki pristojnim organom omogoča sočasno iskanje po več informacijskih sistemih na podlagi biografskih in biometričnih podatkov;

— skupno storitev za ugotavljanje ujemanja biometričnih podatkov, ki omogoča iskanje in primerjavo biometričnih podatkov (prstnih odtisov in podob obraza) iz različnih sistemov;

— skupno odložišče podatkov o identiteti, ki vsebuje biografske in biometrične podatke državljanov tretjih držav, ki so zdaj shranjeni v različnih informacijskih sistemih Evropske unije;

— detektor več identitet, ki preverja, ali biografski podatki o identiteti, pridobljeni med iskanjem, obstajajo v drugih sistemih, da omogoči odkrivanje več identitet, povezanih z istim nizom biometričnih podatkov.

4. Pandemija covida-19

Omejitve gibanja oseb tako znotraj Unije kot na mednarodni ravni so bile od začetka marca 2020 eden najvidnejših političnih odzivov na pandemijo covida-19. Več držav članic EU je ustavilo mednarodni potniški promet. Sledile so dodatne omejitve mednarodnih potovanj, ki so vključevale delno zaprtje zunanjih meja EU in omejitev

vstopa v EU iz tretjih držav[2] ter omejitve prostega gibanja oseb znotraj EU[3]. To je bilo v številnih primerih samovoljno, neučinkovito in diskriminatorno ter je bilo v nasprotju z zakonodajo o zasebnosti in azilu, kot je razvidno iz študij, ki jih je naročil Parlament.

5. Kriza v Ukrajini

Po ruski invaziji na Ukrajino februarja 2022 je bilo več kot 6 milijonov ljudi prisiljenih poiskati zatočišče, večinoma v sosednjih državah. Direktiva EU o začasni zaščiti državam članicam EU omogoča, da hitro ukrepajo in ljudem, ki potrebujejo takojšnjo zaščito, zagotovijo zaščito in pravice. EU se je leta 2022 odločila, da osebam, ki prihajajo iz Ukrajine, odobri začasno zaščito na ravni EU. Začasna zaščita za ljudi, ki bežijo iz Ukrajine, aktualno velja do marca 2027.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

V preteklosti so bili odzivi Parlamenta na razvoj politike upravljanja zunanjih meja mešani. Podprl je nadgrajeno organizacijsko vlogo evropske mejne in obalne straže/agencije Frontex in drugih agencij Unije, ki jih zadeva to področje, ter večkrat pozval k nadaljnji krepitvi njihove vloge, saj se Unija spopada z migracijsko krizo v Sredozemlju. Čeprav Parlament razvoj evropske mejne in obalne straže v glavnem odobrava, je glede koncepta „pametnih meja“ previdnejši. V resoluciji iz leta 2013 o drugem poročilu o izvajanju strategije notranje varnosti EU je zato poudaril, „da bi bilo treba natančno analizirati morebitni razvoj novih sistemov IT na področju preseljevanja in upravljanja meja, kot je na primer pobuda Pametne meje, zlasti glede na načela potrebe in sorazmernosti“.

V zadnjih letih se je morala politika EU za upravljanje meja prilagoditi pomembnim dogodkom, ki so tudi posledica geopolitičnih nestabilnosti v sosedstvu EU. Parlament se je leta 2024 odzval s sprejetjem novega pakta o migracijah in azilu. Pomeni najpomembnejšo reformo migracijskega in azilnega sistema v zadnjih letih in vključuje pomembno komponento upravljanja meja. Z novim paktom se bo za prosilce za azil, ki verjetno ne potrebujejo zaščite, zavajajo organe ali pomenijo varnostno tveganje, uporabljal skrajšani postopek na meji. Poleg tega se bodo za osebe, ki prihajajo na zunanje meje in ne izpolnjujejo pogojev za vstop v EU, izvajali identifikacijski in varnostni pregledi ter zdravstveni pregledi.

Parlament je 24. aprila 2024 sprejel spremenjeni zakonik o schengenskih mejah, da bi povečal odpornost schengenskega območja na resne grožnje in prilagodil schengenska pravila spreminjajočim se izzivom.

Parlament je vedno vztrajal, da je treba pri vseh ukrepih na področju upravljanja zunanjih meja ustrezno upoštevati pravni red EU na področju meja in azila ter Listino EU o temeljnih pravicah. Zato že nekaj časa poziva k zanesljivim in pravičnim postopkom. Poslanci so že leta 2016 pozvali EU, naj uvede celosten pristop k migracijam na ravni EU, leta 2022 pa k ustreznemu migracijskemu sistemu, ki bo delil odgovornost za begunce. Parlament dejavno sodeluje pri spremljanju uporabe in skladnosti s schengenskim pravnim redom. Delovna skupina Odbora Evropskega parlamenta za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (LIBE) za Schengen in nadzor meja se

[2]Glej skupno izjavo članov Evropskega sveta, Bruselj, 26. marec 2020.
[3]Tell Cremades, M., *Studies with a 'Covid 19 angle'* (Študije z vidika covida-19), Generalni direktorat Evropskega parlamenta za notranjo politiko, Tematski sektor za pravice državljanov in ustavne zadeve, Evropski parlament, junij 2021.

v ustreznih fazah postopka ocenjevanja in spremljanja povezuje s Komisijo in Svetom. Delovna skupina odbora LIBE za izvajanje pakta o migracijah in azilu pozorno spremlja izvajanje pakta v vseh vidikih, vključno s temeljnimi pravicami.

Za več informacij obiščite spletišče Evropskega parlamenta o schengenskem območju.

To poglavje kratkega vodnika je pripravil Tematski sektor za pravosodje, državljanske svoboščine in institucionalne zadeve. Za več informacij o tej temi obiščite spletišče Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve.

Olga Johanna PASSAMERA
04/2026